

बार्हस्पत्यो भरद्वाजः। अग्निः। गायत्री, १, ६ वर्धमाना, २७, ४७-४८ अनुष्टुप्, ४६ त्रिष्टुप्।

त्वमग्ने यज्ञानां होता विश्वेषां हितः। देवेभिर्मानुषे जने॥ ६.०१६.०१

अग्ने। त्वम्। यज्ञानाम्- यज्ञेषु। होता- देवानामाह्वाता। विश्वेषां हितः- सर्वभूतहितक्रतुः। देवेभिः- देवैः। मानुषे जने- मनुष्येषु स्थापितः॥१॥

स नो मन्द्राभिरध्वरे जिह्वाभिर्यजा महः। आ देवान्वक्षि यक्षि च॥ ६.०१६.०२

सः- असौ त्वम्। नः- अस्माकम्। अध्वरे- ध्वररहितकर्मणि। मन्द्राभिः- सुखप्रदाभिः। जिह्वाभिः- स्वज्वालाभिः। महः- महतः। देवान्। यज- पूजय। आव क्षि- आवह। यक्षि- तेभ्यो देहि। च॥२॥

वेत्था हि वैधो अध्वनः पथश्च देवाञ्जसा। अग्ने यज्ञेषु सुक्रतो॥ ६.०१६.०३

वेधः- मेधाविन्। सुक्रतो- सर्वभूतहितक्रतुभूत। अग्ने। देव- द्योतनशील। अञ्जसा- आजवेन। अध्वनः पथश्च- सन्मार्गान्। यज्ञेषु। वेत्थ- जानासि। हि- खलु॥३॥

त्वामीळे अघं द्विता भरतो वाजिभिः शुनम्। ईजे यज्ञेषु यज्ञियम्॥ ६.०१६.०४

अघ- अथ। त्वाम्। भरतः- निर्वाहकः सन्। द्विता शुनम्- अभ्युदयनिःश्रेयसात्मकं सुखमुद्दिश्य। त्वाम्। वाजिभिः- प्राणतुरगैः। ईळे- स्तौमि। यज्ञेषु। यज्ञियम्- पूज्यम्। ईजे- पूजयामि॥४॥

त्वमिमा वार्या पुरु दिवोदासाय सुन्वते। भरद्वाजाय दाशुषे॥ ६.०१६.०५

त्वम्। इमा- एतानि। पुरु- बहूनि। वार्या- वरणीयानि। दिवोदासाय- देवसेवकाय। सुन्वते- रसनिष्पादकाय। भरद्वाजाय- हव्यधारकाय। दाशुषे- यच्छते। यच्छसि॥५॥

त्वं दूतो अमर्त्य आ वहा दैव्यं जनम्। शृण्वन्विप्रस्य सुष्टुतिम्॥ ६.०१६.०६

विप्रस्य- मेधाविनः । सुष्टुतिम्- शोभनस्तुतिम् । शृण्वन् । त्वम् । अमर्त्यः- अमृतः । दूतः सन् ।
दैव्यं जनम्- देवान् । आ वह ॥६॥

त्वामग्ने स्वा॒ध्यो॒३ मर्ता॑सो दे॒ववी॑तये । य॒ज्ञेषु॑ दे॒वमी॑ळते ॥ ६.०१६.०७

अग्ने । देवम्- द्योतनशीलम् । त्वाम् । देववीतये- दिव्यानुभूतये । यज्ञेषु- दानेषु सङ्गतिकरणेषु
पूजासु । स्वाध्यः- शोभनध्यानाः । मर्तासः- मर्त्याः । ईळते- स्तुवन्ति ॥७॥

तव॒ प्र य॑क्षि सं॒दृश॑मु॒त क्रतुं॑ सु॒दान॑वः । वि॒श्वे जु॑षन्त का॒मिनः॑ ॥ ६.०१६.०८

सुदानवः- शोभनदायकस्य । तव- ते । संदृशम्- सम्यक् दर्शनम् । उत- अपि च । क्रतुम्- प्रज्ञाम् ।
प्र- प्रकर्षेण । यक्षि- यजे । विश्वे- सर्वे । कामिनः- त्वामिच्छन्तः । जुषन्त- सेवन्ते ॥८॥

त्वं होता॒ मनु॑र्हि॒तो वह्नि॑रा॒सा वि॒दुष्ट॑रः । अग्ने॒ यक्षि॑ दि॒वो वि॑शः ॥ ६.०१६.०९

अग्ने । विदुष्टरः- ज्ञानी । त्वम् । होता- देवानामाह्वाता । मनुः- अवबोधकः । मनु अवबोधने । हितः ।
वह्निः- वोढा । आसा- ज्वालया । दिवो विशः- देवान् । यक्षि- यज ॥९॥

अ॒ग्न आ या॑हि वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि होता॑ स॒त्सि ब॒र्हिषि॑ ॥ ६.०१६.१०

अग्ने । हव्यदातये- हव्यदानाय । गृणानः- स्तुतः सन् । वीतये- अनुभूतये । आ याहि- आगच्छ ।
होता- देवाह्वाता सन् । बर्हिषि- दर्भासने चित्ताकाशे वा । नि- नितराम् । सत्सि- उपविश ॥१०॥

तं त्वा॑ स॒मिद्भि॑र॒ङ्गिरो॑ घृ॒तेन॑ वर्ध॒याम॑सि । बृ॒हच्छौ॑चा यवि॒ष्ठय॑ ॥ ६.०१६.११

तम्- अमुम् । त्वा- त्वाम् । समिद्भिः । अङ्गिरः- अङ्गनशील । घृतेन-
पूतनवनीतोपलक्षितावगमनेन । वर्धयामसि- वर्धयामः । यविष्ठय- युवतम् । बृहत्- अत्यन्तम् ।
शोच- दीप्यस्व ॥११॥

स नः॑ पृ॒थु श्र॒वाय्य॑म॒च्छा दे॒व वि॒वास॑सि । बृ॒हद॑ग्ने सु॒वीर्य॑म् ॥ ६.०१६.१२

देव । सः- असौ त्वम् । नः- अस्मान् । पृथु- विस्तीर्णम् । श्रवाय्यम्- श्रुतिप्रसिद्धम् । बृहत्- महत् ।
सुवीर्यम् । अच्छ- अभिलक्ष्य । विवाससि- अभिगमय ॥१२॥

त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत । मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः ॥ ६.०१६.१३

अग्ने । त्वाम् । अथर्वा- चित्तवृत्तिनिरोधकः । थर्वतिश्चरतिकर्मा तत्प्रतिषेध इति यास्कः । पुष्करात्-
हृदयपुण्डरीकात् । निरमन्थत- निर्ममन्थ । विश्वस्य- जगतः । वाघतः- वाहकात् । मूर्ध्नः-
शिरःस्थानात् । महत्तत्त्वाद्धिरण्यगर्भात् निरमन्थत ॥१३॥

तमु त्वा दध्यङ्घ्रिः पुत्र ईधे अथर्वणः । वृत्रहणं पुरंदरम् ॥ ६.०१६.१४

तम् । त्वा- त्वाम् । दध्यङ्घ्रि- धारणावान् । अथर्वणः पुत्रः- योगिनः सन्ततिभूतः । ऋषिः-
सूक्ष्मदर्शी । वृत्रहणम्- आवरणनाशकम् । पुरन्दरम्- बन्धनाशकम् । ईधे- उद्दीपितवान् ॥१४॥

तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमम् । धनंजयं रणेरणे ॥ ६.०१६.१५

तम् । त्वा- त्वाम् । रणेरणे- वृत्रैर्जनितेषु सर्वेषु युद्धेषु । दस्युहन्तमम्- अतिशयेन स्तेनबाधकम् ।
धनञ्जयम्- सम्पज्जेतारम् । पाथ्यः- सुमार्गस्थः । वृषा- वर्षको दाता । समीधे-
सम्यगुद्दीपितवान् ॥१५॥

एह्युषु ब्रवाणि तेऽग्रं इत्येतरा गिरः । एभिर्वर्धास इन्दुभिः ॥ ६.०१६.१६

एहि- आगच्छ । अग्ने । ते- तुभ्यम् । इत्था- इमान् । इतरा गिरः- अन्यान् मन्त्रानपि । सु- सुष्ठु ।
ब्रवाणि- वदानि । एभिः- एतैः । इन्दुभिः- हृदयक्लेदनशीलैर्मन्त्रैः । वर्धासे- वर्धसे ॥१६॥

यत्र क्व च ते मनो दक्षं दधस उत्तरम् । तत्रा सदः कृणवसे ॥ ६.०१६.१७

यत्र । क्व च- कस्मिंश्चिद्देशे । ते- तव । मनः- चित्तम् । दक्षम्- सामर्थ्यम् । उत्तरम्- श्रेष्ठम् । दधसे-
धारयसि । तत्र । सदः- स्थानम् । कृणवसे- करोषि ॥१७॥

नहि ते पूर्वमक्षिपद्भुवन्नेमानां वसो । अथा दुवौ वनवसे ॥ ६.०१६.१८

ते- तव । पूर्त- पूरकं तेजः । नहि । अक्षिपत्- क्षेपकम् । भुवत्- भवति । नेमानाम्- अल्पानामपि ।
वसो- शरण्यभूत । अथ । दुवः- सेवाः । वनवसे- सम्भजस्व ॥१८॥

आग्निरंगामि भारतो वृत्रहा पुरुचेतनः । दिवोदासस्य सत्पतिः ॥ ६.०१६.१९
भारतः- निर्वाहकः । वृत्रहा- आवरणबाधकः । पुरुचेतनः- बहूनां प्रज्ञावान् । दिवोदासस्य- देवानां
सेवकस्य । सत्पतिः- सत्तापालकः । अग्निः । आ अगामि- आश्रितोऽभूत् ॥१९॥

स हि विश्वाति पार्थिवा रयिं दाशन्महित्वना । वन्वन्नवातो अस्तृतः ॥ ६.०१६.२०
अस्तृतः- अहिंस्यः । अवातः- अप्रतिगतः । वन्वन्- वृत्राणि हिंसन् । सः- असौ । हि- खलु ।
विश्वा पार्थिवान्- सर्वाणि भौमानि तरन् । रयिम्- दानयोग्यसम्पदम् । महित्वना- स्वमाहात्म्येन ।
दाशत्- यच्छति ॥२०॥

स प्रत्नवन्नवीयसाग्ने द्युम्नेन संयता । बृहत्तन्थ भानुना ॥ ६.०१६.२१
अग्ने । सः- असौ त्वम् । प्रत्नवत्- पुराणेन । नवीयसा- अभिनवेन । बृहत्- महता । द्युम्नेन भानुना-
प्रकाशेन । संयता- संयमेन । ततन्थ- विस्तारयसि ॥२१॥

प्र वः सखायो अग्नये स्तोमं यज्ञं च धृष्णुया । अर्चं गायं च वेधसे ॥ ६.०१६.२२
सखायः- सुहृदः । धृष्णुया- शत्रुधर्षकाय । वेधसे- विधायकाय मेधाविने । वः- युष्मदीयाय ।
अग्नये । स्तोमम्- साम । गाय- कीर्तय । यज्ञम्- पूजाम् । अर्च- समर्पय । च ॥२२॥

स हि यो मानुषा युगा सीदद्धोता कविक्रतुः । दूतश्च हव्यवाहनः ॥ ६.०१६.२३
सः- असौ । हि- खलु । मानुषा युगा- मनुष्ययुगेषु । होता- देवानामाह्वता । कविक्रतुः-
सूक्ष्मदर्शिनां सङ्कल्पभूतः । दूतः- देवमनुष्याणामन्तराळे दूतः । च । हव्यवाहनः-
चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यवाहकः । सीदत्- उपविशति ॥२३॥

ता राजाना शुचिब्रतादित्यान्मार्कतं गणम् । वसो यक्षीह रोदसी ॥ ६.०१६.२४

वसो- शरण्य । ता- तौ । राजाना- राजन्तावश्विनौ प्राणेशनशक्तिभूतौ । शुचिव्रता- परिशुद्धधर्मौ ।
आदित्यान्- अखण्डप्रकृतिजान् देवान् । मारुतं गणम्- वातान् प्राणविशेषान् । रोदसी-
द्यावापृथिव्यौ । इह- अत्र । यक्षि- पूजय ॥२४ ॥

वस्वीं ते अग्ने संदृष्टिरिष्यते मर्त्याय । ऊर्जो नपादमृतस्य ॥ ६.०१६.२५
अमृतस्य ऊर्जो नपात्- अमृतशक्तिज । अग्ने । ते- तव । वस्वी- चित्तवृत्तिस्तम्भकारकम् । वसु
स्तम्भे । संदृष्टिः- सन्दर्शनम् । मर्त्याय- मनुष्याय । इष्यते- काम्यते ॥२५ ॥

क्रत्वा दा अस्तु श्रेष्ठोऽद्य त्वा वन्वन्सुरेवणाः । मर्त आनाश सुवृक्तिम् ॥ ६.०१६.२६
क्रत्वा- प्रज्ञया । दाः- दाता । अस्तु- भवतु । श्रेष्ठः- उत्तमः । अद्य- इदानीम् । त्वा- त्वाम् ।
सुरेवणाः- शोभनहविष्कः । वन्वन्- सम्भजन् । मर्तः- मर्त्यः । सुवृक्तिम्- शोभनस्तुतिम् । आनाश-
व्याप्नोतु ॥२६ ॥

ते ते अग्ने त्वोता इष्यन्तो विश्वमायुः । तरन्तो अर्यो अरातीर्वन्वन्तो अर्यो अरातीः ॥ ६.०१६.२७
अर्यः- अरीन् । अरातीः- अदातृन् । वन्वन्तः- हिंसन्तः । तरन्तः । ते- तुभ्यम् । अग्ने । त्वोताः-
त्वद्रक्षिताः । विश्वम्- सर्वम् । आयुः- अन्नम् । इष्यन्तः- कामयन्तो लभन्ते ॥२७ ॥

अग्निस्तिग्मेन शोचिषा यासद्विश्वं न्यशत्रिणम् । अग्निर्नो वनते रयिम् ॥ ६.०१६.२८
अग्निः । तिग्मेन- तीक्ष्णया । शोचिषा- ज्वालाया । विश्वम्- सर्वम् । अत्रिणम्- अदनशीलं
सुखादिदुःखनिधनम् । नि यासत्- निहन्तु । अग्निः । नः- अस्मभ्यम् । रयिम्- दानयोग्यसम्पदम् ।
वनते- सम्भजते ॥२८ ॥

सुवीरं रयिमा भर जातवेदो विचर्षणे । जहि रक्षांसि सुक्रतो ॥ ६.०१६.२९

जातवेद- जातविद्य । विचर्षणे- विशेषदर्शिन् । सुवीरम्- शोभनवीर्यसम्पन्नम् । रयिम्-
दानयोग्यसम्पदम् । आ भर- आहर । सुक्रतो- शोभनसङ्कल्पभूत । रक्षांसि- स्वार्थैकपरान् । जहि-
बाधस्व ॥२९॥

त्वं नः पा॒ह्यंह॑सो जा॒तवे॒दो अ॒घाय॑तः । रक्षा॑ णो ब्रह्म॑णस्कवे ॥ ६.०१६.३०
जातवेदः- जातविद्य । ब्रह्मणस्कवे- मन्त्रदर्शिन् मेधादर्शिन् । त्वम् । नः- अस्मान् । अघायतः-
पापिनः । अंहसः- पापात् । पाहि- पालय । नः- अस्मान् । रक्ष ॥३०॥

यो नो॑ अ॒ग्ने दुरे॒व आ म॒र्तो व॒धाय॑ दा॒शति॑ । तस्मा॑न्नः पा॒ह्यंह॑सः ॥ ६.०१६.३१
अग्ने । यः । दुरेवः- दुष्टः । मर्तः- मर्त्यः । नः- अस्मान् । वधाय- हिंसायै । दाशति- यच्छति ।
तस्मात् । नः- अस्मान् । अंहसः- पापिनः । पाहि- रक्ष ॥३१॥

त्वं तं दे॒व जि॒ह्वा परि॑ बाधस्व दु॒ष्कृत॑म् । म॒र्तो यो नो॑ जिघा॑सति ॥ ६.०१६.३२
यः । मर्तः- मर्त्यः । नः- अस्मान् । जिघांसति- हन्तुमिच्छति । तम् । त्वम् । देव- द्योतनशील ।
दुष्कृतम्- पापिनम् । जिह्वा- ज्वालया । परि बाधस्व- नाशय ॥३२॥

भ॒रद्वा॑जाय स॒प्रथः॑ श॒र्म यच्छ॑ सह॒न्त्य । अ॒ग्ने वरे॑ण्यं वसु॑ ॥ ६.०१६.३३
सहन्त्य- शक्तिज । अग्ने । भरद्वाजाय- हव्यधारकाय । सप्रथः- प्रथितम् । शर्म- क्षेमम् । यच्छ-
देहि । वरेण्यम्- श्रेष्ठम् । वसु- धनं यच्छ ॥३३॥

अ॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ जङ्घ॒नद्वि॒णस्यु॑र्वि॒पन्य॑या । समि॒द्धः शु॒क्र आहु॑तः ॥ ६.०१६.३४
द्रविणस्युः- सम्पत्कामः । विपन्यया- स्तुत्या । समिद्धः- सम्यगुद्दीपितः । शुक्रः- शुभ्रः । आहुतः-
समर्पितहव्यः । अग्निः । वृत्राणि- आवरणानि । जङ्घनत्- बाधितवान् ॥३४॥

ग॒र्भे मा॒तुः पि॒तुष्वि॒ता वि॑दिद्युता॒नो अ॒क्षरे॑ । सीद॑न्नृ॒तस्य॑ योनि॒मा ॥ ६.०१६.३५

मातुः- पृथिव्याः । अक्षरे- अक्षीणे । गर्भे । पितुः- दिवः । पिता- पालकः । विदिद्युतानः- ज्वलन् ।
ऋतस्य- प्रकृतिनियतिभूतसत्यस्य । योनिम्- सद्ने । सीदन्- उपविशन् राजते ॥३५॥

ब्रह्म प्रजावदा भर जातवेदो विचर्षणे । अग्ने यद्दीदयद्विवि ॥ ६.०१६.३६
जातवेदः- जातविद्य । विचर्षणे- विशेषदर्शिन । अग्ने । यत् । दिवि । दीदयत्- दीप्यते । तत् ।
प्रजावत्- धर्मसन्ततियुक्तम् । ब्रह्म । आ भर- आहर ॥३६॥

उप त्वा रण्वसंदृशं प्रयस्वन्तः सहस्कृत । अग्ने ससृज्महे गिरः ॥ ६.०१६.३७
सहस्कृत- सहनशील । अग्ने । प्रयस्वन्तः- हव्यवन्तो वयम् । रण्वसंदृशम्- रमणीयसन्दर्शनम् ।
त्वा- त्वां प्रति । गिरः- मन्त्रान् । उप ससृज्महे- सृजामः ॥३७॥

उप च्छायामिव घृणेरगन्म शर्म ते वयम् । अग्ने हिरण्यसंदृशः ॥ ६.०१६.३८
अग्ने- पावक सत्क्रतो । हिरण्यसंदृशः घृणेः- भासमानस्य । ते- तव । शर्म- आश्रयम् । वयम् ।
उपच्छायामिव- घर्मार्ताश्छायामिव । अगन्म- प्रपन्नाः ॥३८॥

य उग्र इव शर्यहा तिग्मशृङ्गो न वंसगः । अग्ने पुरो रुरोजिथ ॥ ६.०१६.३९
यः । शर्यहा- बाणैर्हन्ता । उग्र इव- योद्धेव । तिग्मशृङ्गः- तीक्ष्णशृङ्गः । वंसगः- वृषभः । न- इव ।
अग्ने । पुरः- प्रत्यक्षतः । रुरोजिथ- बन्धनानां भग्नं कृतवान् ॥३९॥

आ यं हस्ते न खादिनं शिशुं जातं न बिभ्रति । विशामग्निं स्वध्वरम् ॥ ६.०१६.४०
यम् । न- सम्प्रति । खादिनम्- हव्यभक्षकम् । जातम्- अभिनवम् । शिशुम्- वत्सम् । विशाम्-
प्रजानाम् । स्वध्वरम्- ध्वरविरोधिकर्माणम् । अग्निम् । हस्ते- भुजे । न- इव । बिभ्रति-
धारयति ॥४०॥

प्र देवं देववीतये भरता वसुवित्तमम् । आ स्वे योनौ नि षीदतु ॥ ६.०१६.४१

देववीतये- दिव्यानुभूतये । वसुवित्तमम्- अतिशयेन सम्पल्लम्भकम् । देवम्- द्योतनशीलमग्निम् । प्र-
प्रकर्षेण । भरत- धारयत । स्वे- स्वकीये । योनौ- सद्मनि । आ निषीदतु- उपविशतु ॥४१॥

आ जा॒तं जा॒तवे॒दसि॑ प्रि॒यं शि॒शी॒ताति॑थिम् । स्यो॒न आ गृ॒हप॑तिम् ॥ ६.०१६.४२
जातम्- उद्भूतम् । प्रियम् । अतिथिम् । गृहपतिम्- कुटुम्बपालकम् । अग्निम् । जातवेदसि-
जातप्रज्ञे । स्योने- आनन्दे । आ शिशीत- तीक्ष्णीकुरुत ॥४२॥

अग्ने॑ यु॒क्ष्वा हि॒ ये तवा॑श्वासो दे॒व सा॒धवः॑ । अरं॑ वह॒न्ति म॒न्यवे॑ ॥ ६.०१६.४३
देव अग्ने । ये । तव- ते । साधवः । अश्वासः- प्राणतुरगाः । तान् । युक्ष्व- योजय । मन्यवे-
अस्मन्मननाय । अरम्- पर्याप्तम् । वहन्ति ते ॥४३॥

अच्छा॑ नो या॒ह्या व॒हाभि॑ प्रया॑सि वी॒तये॑ । आ दे॒वान्सोम॑पीतये ॥ ६.०१६.४४
नः- अस्मान् । अच्छ- अभिलक्ष्य । याहि- आगच्छ । वीतये- अनुभूतये । प्रयासि- हव्यानि ।
अभि- आभिमुख्येन । आ वह । सोमपीतये- रसानुभूतये । देवान् आवह ॥४४॥

उद॑ग्ने भा॒रत॑ द्यु॒मद॑जस्त्रेण॒ दवि॑द्युतत् । शो॒चा वि॒ भा॒ह्यज॑र ॥ ६.०१६.४५
भारत- भरणशील । अग्ने । अजस्त्रेण- अविच्छिन्नेन तेजसा । उत् शोच- उदीप्यस्व । अजर-
जरारहित । दविद्युतत्- दीप्यमानस्त्वम् । द्युमत्- दीप्तिमता तेजसा । वि भाहि- उदीप्यस्व ॥४५॥

वी॒ती यो दे॒वं म॒र्तो दु॒वस्ये॑द॒ग्निमी॑ळी॒ताध्व॑रे ह॒विष्मा॑न् ।
हो॒ता॒रं स॒त्यय॑जं॒ रोद॑स्यो॒रुत्ता॑नह॒स्तो न॒मसा॑ वि॒वासे॑त् ॥ ६.०१६.४६
वीती- हव्येन । होतारम्- देवाह्वतारम् । रोदस्योः- द्यावापृथिव्योः । सत्ययजम्- अवितथपूजकम् ।
देवम्- द्योतमानम् । अग्निम् । अध्वरे- यज्ञे । हविष्मान्- हव्ययुक्तः । मर्तः- मर्त्यः । दुवस्येत्-
परिचरेत् । ईळीत- स्तुवीत । उत्तानहस्तः- उत्थितपाणिः शिरस्यञ्जलिमाधाय । नमसा- वन्दनेन ।
विवासेत्- परिचरेत् ॥४६॥

आ ते अग्न ऋचा हविर्हृदा तष्टं भरामसि। ते ते भवन्तूक्ष्णं ऋषभासो वशा उत ॥ ६.०१६.४७

अग्ने । ते- त्वदर्थम् । च- मन्त्रेण । ऋचा- मन्त्रेण । हृदा- हृदयेन । तष्टम्- निर्मितम् । हविः-
भावनामयं हव्यम् । भरामसि- धारयामः । ते- त्वदर्थम् । ते- तानि । उक्ष्णः- सेचकानि ।
ऋषभासः- श्रेष्ठानि । उत- अपि च । वशाः- कान्तानि । भवन्तु- सन्तु ॥४७॥

अग्निं देवासो अग्रियमिन्धते वृत्रहन्तमम् । येना वसून्याभृता तृष्णा रक्षांसि वाजिना ॥ ६.०१६.४८

येन । वाजिना- बलवता । वसूनि- सम्पदः । आभृता- आहृताः । रक्षांसि- स्वार्थैकपराणि । तृष्णा-
हिंसितानि । तम् । अग्रियम्- प्रथमम् । वृत्रहन्तमम्- अतिशयेन आवरणबाधकम् । अग्निम् ।
देवासः- देवाः । इन्धते- उद्दीपयन्ति ॥४८॥